

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 12-50, za ino-
zemstvo D 20-50, dostavljen na dom
D 14—, na izkaznice D 12-50,
inacuti po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
račun št. 11787.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, torek 5. junija 1923.

Številka: 124

Pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice Naknadni krediti pred finančnim od- borom. za Slovenijo v Celju.

Celje, 4. junija. Včeraj se je vršila pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice za Slovenijo. Delegati iz cele Slovenije so se zbrali v veliki dvorani Narodnega doma, da slišijo poročilo glavnega odbora o društvenem delovanju ter stavijo inicijativne predloge za bodoče delo. Ob 10. uri je predsednik dr. Ravnihar otvoril zborovanje ob častni udeležbi delegatov in zaupnikov. Pozdravil je zlasti župana mesta dr. Hrašovec, mnogobrojno deputacijo narodne vojske s polkovnikom Tošičem in Naumovičem, zastopnika CMD Senekoviča in Hudovernika, zastopnika Gospodarskega zborna dr. Oblaka ter končno zastopnike oblasti in političnih organizacij.

Poročilo glavnega tajnika je bilo zanimivo in vsestransko izčrpno. Slika o bupni položaj zaslužjenih bratov ter o črta notranjo organizacijo in propagando delo. J. M. je ustanovila celo vrsto dobičkonosnih podjetij. Podružnica so več ali manj vršile svojo dolžnost. Laskavo se spominja učiteljstva ljudsko in srednješolske mladine ter slovenske inteligence, ki kljub poveljnemu katastrofalnim življenjskim razmeram prispeva najmanj 90% narodnega davka. Manj se udeležuje v narodno-obrambnem delu akademske omladine. Glavni odbor je imel 9. oziroma 14 rednih sej. Povoljno so se rešile vse prošnje. J. M. je našla posebno zaslonbo v bivšem ministru za soc. politiko dr. Žerjavu, za kar mu izreka pokrajinski zbor iskreno zahvalo.

Zelo zadovoljivo blagajniško poročilo je podal glavni blagajnik vladni svetnik dr. Vodopivec. Izkazuje lepe dohodke, seveda tudi ogromne izdatke, pri vsem pa v gotovini in premoženju podjetij in publikacij lep prebitok. Društvo pa čaka v bližnji bodočnosti cela vrsta novih nalog, zato je treba delo v podružnicah okrepiti, potrožiti. Cela Slovenija mora dobiti še več podružnic nego jih ima zdaj (64).

Mučni incident je povzročil klerikalni advokat dr. Ogrizek z interpelacijo na

predsednika, zakaj je interveniral radi Orjune v Mariboru in Ptuj pri pokrajinski vladi.

Predsednik mu pojasni, da je smatral zadevo za strogo narodno ter je protestiral le proti persekucijam narodnih Slovencev ter proti favoriziranju nemstva, katerega politično okrepitev smatra za parazitstvo na našem narodnem telesu. J. M. ima v programu, da štiti narodne interese. Pri vladi ni interveniral ravno v imenu J. M., temveč v imenu Sokolskega Saveza, za kar je bil od odbora soglasno pooblaščen.

Dasi je bil odgovor jasn in tudi za dr. Ogrizeka zadovoljiv, je ta vendar od stvarne debate prešel v neparlamentarni ton, vsled česar je častniški zbor zapustil dvorano.

Poznejši govorniki (dr. Oblak ter celo klerikalca dr. Srebrnič in dr. Ehrlich) so pa povdarjali potrebo zaščite narodne ideje in složenega ter skupnega nastopa v narodno-obrambnem delu, tako da je debata končala v najlepšem soglasju.

Sprožilo se je vprašanje združitve ali zlitja vseh narodno-obrambnih društev. Govorilo se je zelo stvarno za in proti. Končno se je za enkrat sklenilo, delovati kolikor mogoče povsod v najbližjem kontaktu in medsebojnem podpiranju. Pri deželni vladi se bo interveniralo, da odpusti za prireditve J. M. vse selične takse.

Pri volitvah se je izvolil po večini stari odbor z dr. Ravniharjem kot predsednikom in dr. Pucem kot podpreds., na čelu. Iz Maribora so v odboru gđ. Poljančeva, gg. dr. M. Kovačič, Mohorko, prof. Ribarič, dr. Kotnik, iz Ptuja Šerona, iz Celja Černež in Jeršinovič.

Končno je dr. Hrašovec izrazil svoje veselje, da si je J. M. izbrala za letošnje svoje zborovanje baš Celje.

Popoldne se je vršila na obrežni glaziji sijajno obiskana slavnost celjske podružnice J. M., ki je imela velik moralni in gmetni uspeh.

Pred fuzijo „Narodno-napredne stranke“ z radikalno stranko.

Konferenca dr. Trillerja z Jovanovičem, Markovičem in Županičem.

Zagreb, 4. junija. Hrvatski opozicijski listi poročajo iz Beograda: Včeraj popoldne se je vršila v prostorih ministrstva zunanjih zadev važna konferenca, katere so se udeležili predsednik skupščine Ljuba Jovanović, pravosodni minister dr. Laza Marković, bivši minister dr. Županič in dr. Triller. Dr. Triller je pristaša slovenske narodno-napredne stranke, čije glasilo je »Slovenski Narod«. Županič je došel v Beograd predvčerajšnjim, dr. Triller pa včeraj. Na konferenci so razpravljali o fuziji dr. Ravniharjeve skupine z radikalno stran-

ko, ki bi potem dobila za Slovenijo novo ime.

Konferenca je vzbudila v političnih krogih pravo senzacijo. Podrobnosti se drže tajno. Zagrebški listi so mnenja, da je konferenca važna osobito z ozirom na znani dogovor med demokrati in dr. Ravniharjevo skupino glede skupnega mandata v Ljubljani. Prof. Reizner bi moral dne 1. januarja 1924 mandat odložiti in bi na njegovo mesto stopil dr. Ravnihar, ki bi se potem priključil radikalom. Demokrati so upravičeno ogorčeni nad mešetarenjem dr. Ravniharja in dr. Trillerja.

Pred odločilno borbo s sovjeti?

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič na čelu gibanja.

Berlin, 3. jun. »Ost-Express« javlja: Nekaj tednov sem se že širilo vesti med ruskimi emigrantmi na Balkanu, v Rumuniji in Poljskem o zopetnem oboroženem boju zoper sovjetsko vladno. Poljska in Rumunija sta baje izjavili, da se pripravljata dati na razpolago svoja ozemlja in svoje čete za tvorbo novih protiboljševiških vojniških formacij in se udeležiti vojne. Francija je obljubila vodstvo in financiranje. V zvezi s tem so obiski francoskih in angleških vojskovodij na Poljskem in v Rumuniji, dalje 100-milijonski kredit

Francije Rumuniji v oboroževalne svrhe. Beograjski list ruskim monarhistov »Novoje vremja« in v Berlinu izhajajoči ruskim monarhistični tednik pišeta v tem smislu. V taboru monarhistov se je pričelo novo gibanje za združenje vseh ruskih emigrantov izven socialistov za predstojenja končni boj s sovjetsko vladno, ki gre svojem koncu naproti. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič, ruski vrhovni vojskovodja v svetovni vojni, bo proglašen za voditelja ruskega narodnega gibanja.

Beograd, 2. junija. Včeraj je imel finančni odbor sejo o naknadnih in izrednih kreditih. Radikalci so hoteli takoj preiti v specialno debato, a na predlog dr. Krizmana (demokrata) se je vršila najprej generalna debata. Finančni minister je v svojem ekspezeju razlagal potrebo kreditov, ki pomenijo korekturo budžeta. Povečanje izdatkov je nastalo vsled zmanjšanja vrednostne denarja in vsled novih izdatkov (izenačenje uradniških plač v prečanskih krajih, dodatki v Srbiji). Posl. Sečerov je podvrzel vladni predlog ostri kritiki, ker so bili v glavnem volilni izdatki, s katerimi si je vlada zaigurala uspeh pri volitvah. Dr. Veljković kritizira izpodkopanje ravnotežja v budžetu. Dr. Kumanudi in dr. Krizman sta povdarjala zlasti, da nesme biti izdatkov brez zagotovljenega kritja. Odgovorna je sedajna večina skupščine in oni poslanci Radičeve stranke, ki ne vrše svojih dolžnosti in tako omogočajo radikalno diktaturo v državnih finančah. Tako pride tudi, da so brez zaščite interesi hrvatskih krajev. Dr. Spaho se strinja z dr. Krizmanom. Klerikalce Pušenjak skuša opravičiti svojo stranko, zakaj je glasovala za nujnost zakonskega predloga ter izjavlja, da bo njegova stranka glasovala samo za kredite, ki so neobhodno potrebni.

Fin. minister Stojadinović brani vladni predlog. Pravi, da od Narodne banke ne bo jemal kreditov, tudi ne povečal obtoke bankovcev. Prepričan je, da se bodo novi izdatki krili s prihranki, ki znašajo

že zdaj 240 milijonov dinarjev. Dohodki carine, ki so v zadnjih mesecih minolega leta nesli komaj 80 mil. din., znašajo se danes vsled nove izvozne politike 135 milijonov dinarjev mesečno. Skupni izdatki v tem letu bodo znašali 9 milijonov dinarjev. Odbija očitek, da Hrvatska in Slavonija več dajeta nego se za nju izda. Nemogoče je ugotoviti, koliko se izda in koliko so dohodki posameznih pokrajin, ker so izdatki za vojsko splošni, dohodki carin pa se ne pobirajo v Mariboru in Zagrebu samo za blago, ki prihaja v te pokrajine, ampak za blago, ki prihaja v celo državo. Isto je s trošarinami. Fondi bivših avstro-ogrskih pokrajin so še vedno tam, kjer so bili dozdaj. Na očitek, da je Narodna banka reducirala kredite samo v prečanskih krajih, izjavlja, da so krediti reducirani povsod enako, v Beogradu celo za dvakrat več nego v Zagrebu. Davek na vojne dobičke je uveden v Srbiji ravno tako, kakor v drugih pokrajinah. Njegova največja skrb je, da z vsemi sredstvi idemo v pravcu deflacije.

S tem je bila debata završena in je bil z 17 proti 13 glasovom sprejet vladni predlog o naknadnih kreditih v znesku 1 milijarde 200 tisoč dinarjev. Za predlog so glasovali radikalci, Nemci in dže-mijet, proti pa demokrati, klerikalci in muslimani. Slednje je izzvalo veliko senzacijo, ker so dozdaj klerikalci in muslimani vedno glasovali z radikalci. V beograjskih političnih krogih razlagajo to tako, da je radikalno-federalistični blok

Radikalne priprave na debato o vladni deklaraciji.

Rekonstrukcija vlade zopet odložena — radi bojov med radikalci. — 14 milijonsko posojilo za ohranilo pasivnih krajev.

Beograd, 4. junija. Včeraj od 11. do 1. ure popoldne je zasedal ministrski svet. V splošnem je bila v razpravi sedanja situacija v parlamentu. Vlada je poročala o radikalnem stališču v debati o vladni deklaraciji, ki se bo danes začela v skupščini. Položaj radikalcev je nekoliko oslabilen, ker sta dr. Korošec in dr. Spaho zadržala na levico in odpovedala dose-danje nevtralnost stališča. Radikalni ministri pa hočejo med debato pokazati, da vlada stoji na trdni podlagi in da nima strahu pred nikomur, četudi se klerikalci in muslimani obračajo na levo.

Radikalni klub bo določil govornike, ki bodo odgovarjali debaterjem iz opozicijskih vrst. Pri določitvi se bo oziral na to, kake izjave bodo danes podali za-

stopniki muslimanov in Korošceve skupine.

Nadalje so ministri razpravljali o situaciji v radikalnem klubu, zlasti z ozirom na rekonstrukcijo vlade, ki pa je zopet odložena. Radikalci se izgovarjajo s krajevo odsotnostjo, pravi vzrok pa so boji med radikalno desnico in levico, ki forsirata vsaka svoje kandidate in katerih nobena noče popustiti. Zdi se, da bo g. Pašić tudi tokrat imenoval ministre na lastno pest.

Minister socialne politike dr. Perić je poročal, da bo vlada uporabila za prehrano pasivnih krajev posojilo v znesku 14 milijonov Din., ki ga je najela v Švici Uprava fondova.

Kriza na rimski konferenci.

Rim, 3. junija. Že del časa so se čuli glasovi, da bo rimska konferenca prekinjena, še predno je resno pričela z delom. Jugoslovenska delegacija še vedno stoji na stališču, kakor v Opatiji, da se o režimu na Reki ne razpravlja, dokler niso rešena teritorialna vprašanja. Italijani na zopet zahtevalo, da se najprej reši vprašanje uprave na Reki. V včerajšnji seji so ta nasprotstva ostro trčila drugo ob drugo. Govoril se, da so pregovori za nekaj časa prekinjeni. Današnji sestanek je trajal samo 10 minut. Agenzija Volta javlja, da se je takoj pričelo govoriti o Baroševi lukji, radi kolega vprašanja so bili prekinjeni razgovori v Opatiji. Senator Quartieri se vrne prihodnji teden in šele takrat se bo videlo, ali se bodo nasprotstva ublažila.

Bolgarija in izhod na Egejsko morje.

Sofija, 3. junija. Min. svet je imel včeraj pod predsedstvom Stambolijskega sejo, v kateri je razpravljalo vprašanje izhoda Bolgarske k Egejskemu morju. Po obsežni diskusiji je min. svet sklenil na-

ročiti bolgarskemu delegatu v Lausanni naj sporoči mirovni konferenci, da grško-turški sporazum v nobenem oziru ne spremeni stališča bolgarske vlade na pravici države. Bolgarska ne more in ne bo nikdar sprejela drugega izhoda k morju nego takega, ki bo vodil skozi avtonomno ali bolgarsko ozemlje. Bolgarska vlada smatra čl. 48 neullijske pogodbe za polnomočen. Velesile so na njegove določbe vezane in se te ne morejo spoprijeti brez privoljenja Bolgarske.

BORZA.

Curiah, 4. junija. (Izv.) Sklepni tečaj. Pariz 35.75, Beograd 6.80, London 25.63, Berlin 0.0072, Praga 16.59, Milan 25.67, Newyork 553.87, Dunaj 0.0078 ena ošmina žig. krone 0.10%, Budimpešta 0.10%, Varšava 0.0097, Sofija 5.45.

Zagreb, 4. junija. (Izv.) Sklep Pariz 5.42%—5.45%, Švica 14.82%—14.92%, London 3.77%—3.82%, Berlin 0.09—0.10, Praga 2.46—2.50, Milan 3.85—3.90, Newyork 79%—80%, Budimpešta 1.50—1.60.

Za močno in enotno državo!

V zvezi s člankom v zadnji številki »Tabor« smatramo za poučno, da objavimo v naslednjem izvirnem članku, ki ga je objavil češki socialistični organ »Česke slovo« v svoji nedeljski številki in ki je naslovljen tako kot naš: »Za močno in enotno državo«. Tudi na Češkoslovaškem je problem bistveno isti, dasi so modalitete nekoliko milejše, ker je splošna kultura dokaj višja, gospodarsko življenje bolj razvito in državna uprava neprimerno boljša. Kakor pri nas, tako se tudi na Češkoslovaškem bore med sabo sredotežne in sredobezne politične sile. Čujemo, zakaj je Čehoslovakom potrebna močna in enotna država in kako jo zagovarjajo češki socialisti:

»Češkoslovaška republika je srednjevelika država, njen položaj je v strateški in upravnem smislu precej težaven. V upravnem smislu zbog tega, ker središča republike Praga leži preveč na zapadu in ker so na periferiji države naseljene narodnosti, ki so odtujene vodilnemu češkoslov. narodu. Zato mora moč in dobra državna uprava imeti pregled čez vso državo, zato je treba osredotočiti vse sile in doseči enotno in smoteno vodstvo države. Kakor je armada v današnjih mednarodnih razmerah nujno potrebno jamstvo državne neodvisnosti in varnosti, tako je treba na drugi strani popolnoma obvladovati notranjo upravo in omejiti ekscentrični stremeljenj, ki so naperjena proti celokupnosti države. Nova upravna reforma, ki je dosegla svoj višek v zakonu o županijskih (oblastnih) skupščinah in okrožnih odborih, je imela namen, doseči sigurnost in enotnost države. Bilo je to eminentno politično, narodno in državno vprašanje. Kakor hitro je bila uresničena državna samostanost, je bilo treba temeljito preurediti upravo. Ljudstvo je doseglo popolno zastopstvo, najvišjo moč v državi. Vodstvo države je prišlo v roke ljudstva, s čimer se je bistveno spremenilo razmerje ljudstva do države. Država nam ni več sovražna, ni več tuja. Prenehal je boj med državnim patriotizmom in med narodnim patriotizmom, ki sta si bila v prejšnji državi tako nasprotna. Sedaj je bilo treba položiti temelje enotnosti. Prvi pogoj za to je bil, da smo porušili stare deželne meje in ustvarili upravno enotno državo. Z reformo županij so bile odpravljene posamezne dežele, napačno pa je bilo, da smo županijo razmejili po starih deželnih mejah. Ni se zgodilo, kar so si želeli pošteti češkoslovaški rodoljubi, da bi bila posamezne župe sestavljene iz delov Češke in Moravske in zopet Moravske in Slovaške, tako, da bi ne bilo treba govoriti o Češki, Moravski, Sleziji in Slovaški, marveč bi bila samo ena enotna češkoslovaška država. V trenutku, ko je uprava države prešla v roke demokracije, ni bilo več vzroka, da bi se morali ločiti po starih, četudi zgodovinski pomembnih mejah.

Nato člankar navaža, koliko se je mo-

rala država ozirati na Slovaško. Če bi država sprejela separatistične slovaške zahteve, bi to dalo tudi drugim deželam povod, da bi zahtevale samoupravne enote v okvirju zgodovinskih mej, kar bi pomenilo, da bi se Češkoslovaška več ali manj federalizirala. »Srednja in tako ležeča država, kakor je naša, bi se takega luksusa ne mogla dovoliti. Hoteli smo Češkoslovaško imeti močno, enotno, čvrsto in smo lokalne interese podredili celoti. To je bil politični, narodni in državni razlog, zbog katerega smo se zavzemali za zakon o ureditvi oblasti in zakaj vztrajamo na tem, da se ta zakon izvede.«

V upravnih vprašanjih je — kakor je videti — stališče jugoslov. demokratov istovetno s stališčem čeških socialistov. Tudi demokratje hočejo močno in enotno državo, hočejo, da stare zgodovinske meje ne ovirajo več nujnega procesa, ki je nastal na slovanskem jugu s političnim ujedinjenjem treh plemen, s čimer seveda ni rečeno, da bi hoteli plemensko nadvlado, ki ima svoje korenine v plemenski ideologiji in v pokrajinskem partikularizmu. Položaj naše države pa zahteva pobijanje ekscentričnih stremeljenj, ki niso pri nas nič manj nevarna nego na Češkoslovaškem. Naš glavni politični problem je sedaj: koncentracija vseh, ki so za močno in enotno državo.

Politične vesti.

* Besedo k napredni koncentraciji so napisale v nedeljski številki radikalne »Jutranje Novosti«. Po mnenju tega lista oziroma njegovega mariborskega dopisnika sploh ne eksistira druga možnost napredne koncentracije nego da gre vse v radikale, ki za realnim, idejnim in delovnim programom edini vodijo v blagostanje. Reče i ostade živ!

* Radič — Korošec. Beograjski listi se zadnje dni veliko pečajo z diferencami, nastalimi med Radičem in Korošcem. »Vreme« in »Politika« naglašata, da so vezi med obema politikoma precej zrahljane — zlasti radi Radičevskih shodov v Prekmurju, kjer je Radič otvoril ostro borbo proti klerikalcem. Listi se mnenja, da je popolen razkol med obema vprašanje kratkega časa. Ker so se odtegnili že tudi muslimani, bo Radič menda že v kratkem ostal sam. Klerikalec so se začeli odkimati od Radiča zlasti, odkar je v Gračanicah hujskal proti kralju. Da, da, po slabi tovaršiji — glava boli.

* Radič pojde v luknjo? Beograjski »Novi list« doznava, da sta bila odposlana v Gračаницe, kjer je Radič na shodu grdil kralja in klical »dol z njim!« (on to taji in pravi, da je klical: dol z vladjo!), dva visoka uradnika, da stvar preiščeta. V vladi se pojavlja močna struja, ki je mnenja, da je treba napraviti konec stikom z Radičem in nastopiti proti njemu z vso strogostjo.

* Hrvatski klerikalec in politična situacija. Razlike med hrvatskimi in slovanskimi klerikalci postajajo od dne do dne večje. Dočim se slovanski klerikalec

gibljejo tesno po Radičevih stopinjah, se hrvatski vedno bolj oddaljuje od Radiča in njegovih budalosti in lopovščin. — Zagrebščke glasilo hrvatskih klerikalcev, »Narodna Politika« je v nasprotju s slovanskimi klerikalnimi listi urejevana skrajno dostojno in je bolj podobna reviji kakor pa političnemu listu. V zadnji številki med »Političnimi beležkami« je tudi sledeče zanimivo izvajanje, ki je vredno, da ga preberemo tudi našim čitateljem, da bodo videli razliko med klerikalci na Hrvatskem in med klerikalci pri nas. »Narodna Politika« piše: Po sklepu verifikacijskega odbora, da se razveljavijo trije demokratski mandati in po govoru Ljube Jovanovića so nekateri mislili — da se bo notranja politika pričela razpletati in da pride do sporazuma z revizionističnim blokom. Toda na veliko začudenje onih, ki ne poznajo strankarskih razmer v Srbiji — se je dogodil v političnem življenju temeljit preokret. Radikalni klub ni odobril svoje večine v verifikacijskem odboru o razveljavljenju demokratskih mandatov, ampak se je tudi drugače znatno približal demokratom. Ljuba Jovanović je na tožadaven vzklil Svetozarja Pribičevića izjavil, da ni bil nikoli proti narodnemu in državnemu edinstvu in proti vidovdanski ustavi, ampak da bo to ustavo izvedel še bolje nego bi jo Pribičević sam. V istem smislu so se izrazili tudi nekateri drugi radikali, celo sam Nikola Pašić. Kakšni razlogi so dovedli radikale do tako nagle spremembe svoje politike? vprašuje »Narodna Politika« ter odgovarja: »Prvi razlog je to, da radikali absolutno nočejo za velno pretrgati vsako možnost sporazuma z demokratmi. Treba je pomisliti, da imajo demokrati močno zaslombo na dvoru in pri vojski in da se s temi fakti mora računati. Razen tega nameravajo radikali v kratkem predložiti zelo nepopularen zakon o kmetijskih davkih, pa noterjo da bi ves odij radi tega zakona padel na njih same, kar bi se gotovo zgodilo v slučaju, da bi demokrati bili v obstrukciji. Radikali pa končno tudi nočejo provocirati demokratov, ker jim ti lahko še pomagajo pri sestavi koalicijske vlade v slučaju, da se pogajanja z revizionisti docela razbičejo. Radikali sami — vsaj kakor izgleda — nikoli niso verjeli v pravo možnost sporazuma z Radičem in z ostalimi revizionisti.« Svoja zanimiva izvajanja završuje »Narodna Politika« s sledečimi značilnimi besedami: »Stvari se bodo tudi dalje tako razvijale, da bodo radikali in demokrati vladali, predpisovali davke, organizirali vojsko, sklepali zunanja posojila, a Radič bo na Hrvatskem od časa do časa govoril na shodih in se tuhtam razjezil kot ris. »Radičevci so vajeni take jalove politike.«

* Madžarske laži o naši državi. Madžarski listi so pričeli zadnje dni zopet prinašati tatarske vesti o naši državi. Tako poročajo, da je v Jugoslaviji proglašena mobilizacija, da morajo pod orožje vsi moški od 18. do 60. leta. Kak namen zasledujejo s takimi lažmi je pač jasno, v inozemstvu pa jim razen nekaterih Italijanov itak nihče ne bo verjel.

naniti z doktorjem,« je odgovoril Holmes in opisal z nekoliko besedami, kaj se je bilo pripetilo. Gospodična Stonerjeva je vsa pobledela, ko je poslušala poročilo.

»Ti nebeški Bog!« je jecljala. »Zasledoval me je torej!«

»Da, vse tako kaže.«

»Tako je premeten, da nikoli ne vem ali sem varna pred njim ali me zalezuje. Kaj bo neki rekel, ko se vrne!«

»Naj se le sam čuva; kmalu se bo uveril, da mu je nekdo za petami, ki je še bolj prebrisan kot zdravnik. Drevo se zaklenite v svojo spalnico. Če postane sirov, Vas povedeva v Harron k teti. Zdaj pa ne smemo več trčati časa; zato naju le hitro popeljite v sobe, ki nam jih je treba pregledati.«

Gradič je bil iz sivga kamenja, po katerem so rasli lišaji. Srednji del je bil malo višji, obe krili pa sta se vili ko škarpje kake rakovice na levo in desno. Okna levega krila so bila razbita in z deskami zabita. Streha se je deloma ušedla in ves del zgradbe je sličil razvalini. Srednji del je bil le malo bolj ohranjen, desno krilo pa je bilo razmeroma še novo in zavese za okni in modri dim, ki se je sukljal iz dimnikov, so dokazovali, da je obitelj stanovala v tem delu pogloplja. Nekak oder je bil postavljen ob

Dnevna kronika.

— Pogreba judenburških žrtv v Ljubljani se je udeležila ogromna množica — nad 30.000 ljudi. Ob odprtem grobu je med drugimi imel slovanski pisatelj Vladimir Levstik globoko zamišljen in pesniško dovršen govor, poln plameteče jugoslovenske zavesti, ki je bil obenem težka obtožba proti vsem onim, ki rušijo, za kar so umrli Endlicher in judenburški mučeniki.

— NSS in Orjuna. Na svojem binškem kongresu je naša NSS — to so stanki te stranke v Ljubljani — sklenila med drugimi resolucijo, da »pristaš NSS ne more biti član Organizacije jugoslovenskih nacionalistov«. Objavljamo to brez vsakega komentarja.

— Izpiti ljubljanske univerze veljavni v Franciji. »Jutro« poroča, da je francosko ministrstvo prosvete pripoznalo diplomski (državni) izpit na fakultetah ljubljanske univerze kot enakovreden s takozvano francosko »licence«.

— Osnovne šole v naši državi. V celni državi je 6660 osnovnih šol z 8741 učitelji in 7484 učiteljicami. Lani je obiskovalo šole 900.384 dečkov in 57.984 deklic. Hrvatska je imela lani 1726, Srbija 1477, Vojvodina 766, Slovenija 822, Bosna in Hercegovina 508, Dalmacija 540, Crna gora 260 osnovnih šol. V Sloveniji je obiskovalo lani osnovne šole 80.160 dečkov in 86.392 deklic.

— Književna tombola Jugoslovenske Matice. Prvi dve izžrebani številki, ki sta se izžrebali prilikom prve književne tombole Jugoslovenske Matice sta 25 in 64. Kdor ima te dve številki na svoji tablici v eni vodoravni vrsti, ta je zadel dobiček ambo. Amb je 100 in tverijo moč dobiček knjige, ki so označene v tiskani okrožnici književne tombole. Matica pa je dodala še 20 posebnih amb, izmed katerih ima vsaka za dobiček najnovejšo knjigo praktičnega značaja Humek: Praktični sadjar. Kdor je zadel tak dobiček, naj pošlje svojo tombolesko tablico, opremljeno z natančnim naslovom pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljani, da mu doloži dobiček. Naslednji dve številki, potrebni za dobiček terne se objavijo v četrtek zjutraj v vseh slovenskih dnevnikih.

— Značilno! Zagrebška »Riječ« poroča, da so nedavno redarji aretirali na ulici neko družbo, ki je pela popolnoma tiho in mirno pesem v čast kralju Aleksandru. Aretirani so bili radi — izživljanja občinstva.

— Potovanje na dalmatinsko obalo. Da bi se odstranile težkoče, ki so nastale vsled številnih transportov češkoslovaških turistov potujočih na dalmatinsko obalo, je družba jadranske plovo v Sinju izdelala nov vozni red, ki stopi v veljavo z 1. junijem t. l. Poleg dosedanjih pravilne dvakratne tedenske vožnje Bakar-Metković in enkratne Bakar-Korčula, bodo vozila vsakodnevno še dva parnika iz Bakra v Sinj s postajo v Crikvenici, vpeljene bodo trikratne tedenske vožnje Bakar-Malinska ter štirikratne na progi Bakar-Bačka-Rib. Zadnje linije so vpeljene radi tega, ker več

skrajnem zidu in tam je bilo kamesje izlomljeno; a nobenega delavca nisva opazila, ko sva se bližala gradiču. Holmes se je počasi šetal po slabo negovani trati in skrbno motril okna.

»Zdi se mi, da to okno pripada k sobi, v kateri ste doslej po navadi spali, kaj ne, gospodična? Srednje razsvetljuje sobo. Vaše rajne sestre, tistole poleg glavnega poslopja pa je okno doktorjeve sobe.«

»Vse je tako, kakor pravite, toda sedaj spim v srednji sobi.«

»Le dotle, da popravijo hišo, če sem Vas prav pojmil. Sicer moram omeniti, da se mi popravek skrajnega zidu ne zdi baš tako nujen.«

»Ni najmanjše potrebe ni bilo za to. Mislim, da je bila to le pretveza, da me je mogel iziniti iz moje sobe.«

»Oh, to je vredno, da bi se upoštevalo. Kaj ne, na nasprotni strani ozkega krila je hodnik, ki spaja vse tri sobe. Okna seveda so tudi tam, kaj ne?«

»Da, a prav majhna. Preozka so, da bi kdo zlezal skozi nje.«

»Ker ste se ponoči zaklepali, sta bili vajini sobi z one strani nepristopni. Zdaj pa bodite tako prijazni, stopite v svojo sobo in zaprite oknice.«

(Dalje prih.)

Pisani trak.

Angleški napisal A. Conan Doyle.

Poslovenil Karel Pr.

Dalje.

V Waterloou sva bila tako srečna, da sva se baš ulovila vlak za Leatherhead; v krčmi pri postaji sva najela koleselj in se nato vozila štiri ali pet milj po prijaznih surrejskih kolovozih. Dan je bil tak, da si ga lepšega želeli ne moreš; solnce se je smehljalalo z neba, po katerem je plulo nekoliko belih ovčic. Drevje in meje ob poti so začele pravkar poginjati prvo zeleno brstje in zrak je bil poln ugodnega vonja vlažne zemlje. Name je silno učinkovalo nasprotje med sladkimi obljubami spomladi in med usodnim opravkom, ki naju je privedel v te kraje. Moj tovariš je sedel s prekrižanimi rokami poleg mene, klobuk si je bil pomaknil čez oči in glava se mu je dotikala prsi — bil je zatopljen v težke misli. Nenadoma se je vzklonil, me potrepiljal po rami in pokazal preko travnikov.

»Lejte! mi je velel.

Po položnem pobočju se je širil park; košato drevje se je na vrhu grička zbralo v log. Med večevjem je molelo kvišku bleme zelo starega dvorca.

»Stoke Moran!« je pobaral voznika.

»Da, gospod, to je gradič dr. Grimesbya Roylotta«, je odgovoril kočijaž.

»Tam nekaj zidajo, ka-li!« je dejal Holmes.

»Tja sva namreč namenjena.«

»Tisto je vas,« je pojasnil voznik in pokazal z bičem proti kupčju streh na lev od dvorca. »Če bi radi h gradiču, Vam je bliže skozi tole leso in po stezi preko polja. Ondod hodite, koder hodi tistale gospodična.«

»In zdi se mi, da je to baš gospodična Stonerjeva,« je pripomnil Holmes, ki si je bil nasenčil z dlanjo oči. »Prav res, tudi meni se zdi, da bo najbolje, če se drživa Vaših napotkov.«

Stopila sva z voza, plačala voznika in koleselj je zdrdral nazaj v Leatherhead.

»Mislim sem si,« je dejal Holmes, ko sva lezla čez plot, da bi ne škodovalo, ko bi bil voznik prepričan, da sva stavnika, ki sva prišla popravljati gradič ali po drugem poslu. To mu bo zaprlo usta. Dober večer, gospodična Stonerjeva! — Zdaj vidite, da znava biti mož beseda.«

Gospodična, ki se je bila zarana zatekla k nama po pomoč, je prihajala vse selega obraza po ozki stezi. »Tako težko sem Vaju pričakovala,« je vzkliknila in nama stisnila roko. »Vse se je izvrstno izteklo. Doktor je odrinil v mesto in ne verjamem, da se bo vrnil do mraka.«

»Imela sva davi izredno čast, se sez-

čina češkoslovaških izletnikov obiskuje Cirkvenico, Bačko, Rab, Malinsko, kjer prežive svoj dopust.

— Potres, ki je trajal pet ur. V noči od 25. na 26. maja je bil v Perziji katastrofalen potres, ki je trajal celih 5 ur. Več tisoč ljudi je žrtev potresa. Kraj Turbat-i-Hidari, važna postojanka za karavanski promet, je popolnoma uničen.

— Strašna draginja v Nemčiji. Nemška industrija je zadnje čase sistematično delala na uničenju nemške marke. Posledica tega je katastrofalen padec marke — pod avstrijsko krono, posledica tega pa zopet katastrofalno naraščanje draginje in mrzlično razburjenje med prebivalstvom. Gospodarstvo je prišlo popolnoma iz ravnotežja. Prehrana prebivalstva je v nevarnosti. V tem vzdušju imajo komunisti po vsej državi zopet ugoden teren za svojo agitacijo in so tudi z vso vmo na delu. Prišlo je ponekod že do ljutih bojov.

— Velikanske tatvine so odkriti pri Styria-izvornicah v Gradcu. Ukradenih je motornih koles in njih delov za 200 milijonov avstr. kron. Policija je aretirala mnogo oseb.

— Zblaznel je španski konzul v Budimpešti. Spravili so ga v blaznico.

— Novo zdravilo zoper sladkorno bolezen so iznašli Danci. Zdravilo — imenovano Diasulin — uporabljajo v kolidanjskih bolnicah. Diasulin je ekstrakt iz pantrej (trebušnih slinavk) svinj. Odkril ga je danski kemik Gade Andersen. Pred kratkim so javili angleški listi enako iznajdbo pod imenom insulini.

Celjske vesti.

Radi ukinitvenja delovanja Orjuna v Mariboru in Ptujju vlada tudi v celjskih krogih silno razburjenje. Mladina in v narodni borbi osiveli možje so si v tem edini, da si ne smemo pustiti oblatiti na tako ponižujoči način svoje nacionalne časti. Sokolu naj bi sledila vsa narodna in napredna društva ter v jugoslovanskem duhu orientirane politične organizacije in naj bi na kompetentnih mestih energično protestiralo, da se brezdomovinskim klerikalcem ter izdajalskim Nemcem na ljubo preganja nacionalne in domovinske zveste jugoslovanske državljanke. Naj bi tudi edini slovenski napredni poslanec pri vladi energično interveniral ter jo poučil o razburjenju obmejnega prebivalstva radi nečevnih persekucij. Kdo bi bil pričakovati, da bodo v svobodni Jugoslaviji o naši usodi odločevali renegatje Schauerji v objemu s tistimi patentiranimi patrijoti, ki so med vojno kar uživali, ko so klicali: »Srbe na vrbec«.

Pobegnil je neznan kam Stanko Zavarar, naposled prekupevalec lesa pri neki trgovski firmi v Celju. V Smarjetu je skušal nakupiti od nekega prevzikaarja večjo količino lesa, ko ga pa ni dobil, je tri dni nato odpeljal ta les iz gozda ter ga prodal na Ostrožnem ter z donarjem izginil. Zasleduje ga orožništvo in policija.

V Škofji vasi pri Celju je izbruhnila škrlatica, ki se je razširila tudi po bližnji okolici konjskega okraja ter zahtevala že nekatere žrtve. Sanitetna oblast je odredila vse, da se epidemija lokalizira in čim prej zatire.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Ponedeljek, 4. junija zaprto.
Torek, 5. junija ob pol 20. Mladinska prireditev deške osnovne šole I. in deklishe osnovne šole III.
Sreda, 6. junija zaprto.
Četrtek, 7. junija Cavalleria rusticana, izv.
Petek, 8. junija: Cavalleria rusticana, ab. C.
Sobota, 9. junija Zvesti tovariš, A.

Mladinska prireditev. V torek ponovno vprizori deklishe osnovna šola v Mariboru v tuk. gledališču Finžgarjevo igro »Vedež«, dalje telovadni nastop, dalje nastopi pevski zbor okrog 300 pevcev in pevke, ki izvajajo »Letne čase« itd. Prireditev je večerjako lepo uspela. Zato se ponovi jutri v torek 5. junija ob pol 20. Cavalleria rusticana. Opozarjamo na operno premijero v četrtek 7. junija. Vprizori se krasna Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana«. Gostuje g. Zdr. Knitl, član zagrebske opere.

Mariborske vesti.

Maribor 4. junija 1923.

Maribor za Lužiške Srbe.

V Nemčiji živi mali, najmanjši slovenski narod: Lužiški Srbi. Zaman so se trudili zlasti Cehi, da bi pariška mirovna konferenca temu neznatnemu ostanku nekdanjih mogočih polabskih in baltislih Slovencev zagotovila samoodlobo ali vsaj avtonomijo. Kljub temu pa hočejo tudi oni živeti, gojiti svoj jezik in kulturo. Osvobodjeni Slovani smo dolžni, da jim dajemo moralno in gnotno podporo v njih težki borbi za obstoj. Koliko pač skrbe Nemci za svoje rojake v inozemstvu! Naj nam bodo vzgled!

Maribor bo najbrž prvi v naši ožji domovini, ki se bo odzval klicu najmanjših med Slovani in pokazal, da se mi na južni meji germanstva zavedamo slovarske solidarnosti. V petek dne 8. junija bo v mali kazinski dvorani g. Gjuro Džamonja o Lužiških Srbih. Predavanje bo zelo zanimivo, saj so Lužiški Srbi pri nas docela neznani. Opozarjamo nanj naše slovarstvo čuteča prebivalstvo in pričakujemo, da bo uleleba posvedočila naše simpatije do pozabljenih, Nemcem na milost in nemilost izročenih Vendecev.

Začetek predavanja točno ob 20. (8.) uri. Pred in po predavanju se bodo sprejeli prostovoljni prispevki v korist nacionalno-kulturne napravam Lužiških Srbov.

— Narodna Obraba za judenburške mučenike. Narodna Obraba je polegla na krste judenburških žrtv krasen venec z napisom: »Judenburški mučeniki — Narodna Obraba«.

m Priredba šahovskega mojstra Miesesa iz Lipskega se vrši danes v torek 5. jun. ob 8. uri zvečer v kavarni Central. Vsi igralci, ki se žele igre udeležiti, naj prinese igro seboj, (če ni premajhna). Začetek točno ob 8. uri. Vstop prost.

m Prapor sokolskega naraščaja v Sl. Bistrici je razstavljen v trgovini Karčnik v Gosposki ulici. Prapor je napravila gđ. Mladičeva, izdelala ga je ga. Aščičeva — obe učiteljici tukajšnje obrtne šole. Zlato je brezplačno spredla nova mariborska tovarna »Metra« v Mlinski ulici. Prapor je naročil in podaril sokolskemu naraščaju g. Ivan Gumzej v Slov. Bistrici.

m Več higijene! Prejeli smo iz občinstva nastopno upravičeno pritožbo: V Magdalenskem predmestju se dogaja, da dajejo hišni posestniki izpraznjevati greznice od kmetov, ki odvažajo nesnago v najhujši vročini. Smrad se širi daleč naokoli. Nedavno se je to dogajalo v neki tamošnji gostilni. Gostje jedo in pijejo, zunaj pa se zajema s posodo gnojnice; tak gostilničar bi si zaslužil brezobzirno kazen! Najlepše pa je to, da morajo najemniki plačevati pristojbino za odvoz fekalij, hišni posestniki pa dajejo fekalije kmetom, ki jih potem odvažajo kar po dnevu in z neprimernimi posodami. Tudi to je brezobzirnost, ki zasluži vso obsodbo!

m Pojasnilo. Ob priliki razprave v mariborskem občinskem svetu dne 1. jun. t. glede kreditiranja 15.000 D za nove uradne prostore našega urada na Slomškovem trgu 3, so listi hoteli ali nehoti poročali na tak način o vsi zadevi, da se čuti vodstvo urada primorano odločno zavrniti kriva poročila, predvsem kar se tiče docela neosnovana natolcevanja šefa tega urada. — Državna borza dela v Mariboru.

m Mladinska prireditev. Ne mislim pisati ocene, ker se bo sigurno oglasil strokovnjak, moj namen je le, opozoriti prireditelje na mnenje občinstva, ki je bilo večerj popoldne prisostvovalo uprizarjenim »Letnim časom« — in to muenje je, da se mora ta mladinska predstava na vsak način ponoviti. Ker čujemo, da se to zgodi že jutri, 5. jun., opozarjamo mariborsko publiko, naj ne zamudi prilike prekrasnega užitka. Ne morem dovolj pohvaliti onih štirih deklamatoric. Zdelo se mi je, da so že rutinirane igralke, posebno ona tretja, ki nam je tako krasno opisala poletje. In za vsako deklamacijo ta zbor! Kako divno, prezirno so pevale te drobne glavice, ki so bile natrpame na odru kot slaniki, da so se mi v tej sopari paravnost smilile. Divil se je vsakdo, kdor je slišal peti to »Malo glasbeno Matice«. Gospod dirigent, ne strahite se ne muki ne truda, ne

bojte se znojnih kapelj in ponovite to res lepo stvarco še enkrat!

m Zahvala. Učiteljice tukajšnje primarne šole izrekajo iskreno zahvalo vsem onim, ki so prispevali k pogostitvi ubožnih učencev te šole o priliki majniškega izleta.

m Z ozirom na električno motenje v soboto zvečer nam sporoča Mestno elektr. podjetje, da jih je povzročil večkratni udarec strele v napeljavno visoke napetosti v okolici Račja. Po odklopivi tozadevne elektrovodne proge se je ob 20.30 uri zopet začela redna dobava toka.

m Predavanje o sugestiji in hipnozi s stališča moderne vede se vrši dne 4. junija ob pol 20. uri v »Ljudski univerzi« (mala kazinska dvorana). Predava g. prof. Faval. Predmet je tako zanimiv, da bo privabil mnogo poslušalcev.

m »Letni časi« — spevoigra, ki jo je uprizorila večerj popoldne deca I. deške in III. deklishe ljudske šole se na splošno zahtevo ponovi in sicer jutri, v torek ob pol 20. (pol 8. uri) zvečer. Kogar je pregnala večerjajšnja vročina iz zaduhlega mesta v svež zrak kam »pod vaje«, naj uporabi to zadnjo priliko, da čuje v torek zvečer našo mladino. Večerjajšnji navdušeni aplavz nas je uveril, da je bilo občinstvo izredno zadovoljno. Nikomur ne bo žal izdanih kronič ne časa, ker bo vsakdo videl, kako se naša mladež potrudila, da pripomore stvari do popolnega uspeha, videl bo, da so med mariborsko dečo pravi umetniki — in to posebno med malimi solisti in deklamatorji. — Prosimo pa slavno občinstvo, da točno ob pol 8. uri zasede prostore, ker mora dečad o pravem času domov. Se en lep večer se vam nudi, lep večer v krogu vaše dece; ne zamudite te zadnje prilike. Mladina pričakuje, da bo v torek zvečer gledališče razprodano in to tem sigurneje, ker so tokrat cene dramske — torej dosti nižje.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert ob pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

m Zopet dva vloma v stanovanja. V nedeljo sta bila izvršena zopet dva vloma v stanovanja. Dobro bo, če si stranke dajo napraviti na vratih varnostne ključavnice. Vlomi se zadnji čas ne le v Mariboru, ampak sploh v celi državi zelo množijo. Vlomilci so po večini inozemci, ki nas osrečujejo iz Avstrije in Italije.

m Tatvinski hlapec. Pri Martinu Sterleju uslužbeni hlapec je v gospodarjevi odsotnosti vlomil v njegov kovčeg in ukradel iz njega 38000 K gotovine, dva prestana, zlato moško uro z verižico, zlato žensko uro z verižico in 2 uhana. Tat je pobegnil. Policija ga zasleduje.

m Tatvina kolesa. Posestniku Francu Razborniku iz Ribnice na Poh. je bilo v Mariboru ukradeno kolo. Kolo ima znamko »Gothard Graza«. Stevilke lastnik ne ve. —

m Zaradi elektrike zabavljaj zoper Jugoslavijo. Ko je v soboto zvečer ugasil elektrika po mestu, je v Aleksandrovi cesti delavec Stanko Z., nameščen pri tvrdki Berg, v vinjenem stanju svoji nevolji dal izraza s krepkim zabavljanjem zoper Jugoslavijo. Za plačilo je dobil 24 ur policijskega zapora in se bo zagovarjal še pred sodnijo.

Kultura in umetnost

x Mladinska prireditev v narodnem gledališču. V nedeljo sta priredili deška ljudska šola I. in deklishe ljudska šola III. mladinsko predstavo. Na vspeh je bila mladinska igra »Vedež«, telovadni nastop, solospjev »Mak« od g. Osk. Deva ter Pecovi »Letni časi« za zbor, soli in orkester. Vsa prireditev je izpadla nad vse pričakovanje dobro. Igrico »Vedež« je nastudiral g. Ipave. Glavni vlogi sta imela brata Kožuh, kateri sta izvedla jako dobro. S svojo svežo igro sta pokazala, da razumeta delo. Gledalec pa se je čutil zopet v svojih mladih letih. Nabo so izvajali mladi telovadei brezhibno štiri proste vaje. Višek pa je vsa prireditev dosegla v »Štirih letnih časih«. Malih pevcev in pevke je bilo okrog 300. Gospod Nerat, ki je vso stvar nastudiral, je s svojim uspehom lahko zadovoljen, kajti uspela je nad vse pričakovanje dobro. — Eksaktno izvajanje, izborna dinamika ter skupnost glasov so pokazali učitelja strokovnjaka. Vprašati se seveda ne sme, koliko dela je to stalo. To vedo oni, ki imajo z mladino opravka. To je žrtav, katere se nikdar ne da dovolj. Koliko

dela stane samo orkester, ki je sestavljen po večini iz goslačev njegove šole. Mladina potrebuje potrpežljivo roko, ki dovede do razumevanja takta in dinamike. Toda njemu se je vse to posrečilo. Izvajalo se je precizno, brez hib, ki so skoro neizogibne pri takih prireditvah. Glasovno pravilno razmerje je vplivalo na poslušalca kar najbolje. Male solistovke pa so pele tako sigurno, da jih je bilo veselj poslušati. Deklamacije je nastudiral g. voditeljica Milčinska. Vse so deklamirale z razumevanjem, naglasom, ki je redek pri otroških predavanjih. Tu se pač dela s srcem za dobro stvar. Gre pa tudi zahvala vsem sodelujočim učiteljem obeh šol. Kakor čujemo se uprizori vsa prireditev še enkrat. Delo zasluži, da publika, tudi odrasla, zasedo gledališče do zadnjega kotička. Ne bo nikomur žal. Uprizoriteljem bo s tem tudi moralno poplačan, šoli pa, katera potrebuje nujno ničel in knjig za ubožne učence, se pripomore s tem do nakupa. — V. Š.

Sokolstvo.

o Akademija Sokolskega naraščaja se vrši letos v soboto 9. junija ob 20. uri v Narodnem domu. — Te besede zvane že dalje časa v stoterih nežnih dušah vseh onih, ki pridno vadijo v telovadnicah in koprneče čakajo deca, ko pokažejo tudi drugim, kaj so se naučili s tihim, smotrenim delom. Ta večer hočejo javno pokazati svojim starišem in vsem prijateljem Sokolske mladine, da so si svesti svoje naloge. Zato vabijo k svoji prireditvi vse njim naklonjeno odraslo občinstvo v Nar. dom, da vidijo njihove proste vaje, čujejo klice njihove duše. Naj ne bo nikogar, ki bi si ne rezerviral tega večera za Sokolsko mladino, da pokaže že s svojim posetom simpatije do naraščaja in ga navduši za trdo pot v bodočnost. Zato: vsi 9. junija v Narodni dom!

Gospodarstvo.

g Produktne borze 2. junija. Novi Sad: pšenica bačka 430, ječmen bački 300, oves bački 287,50, koruza bačka 260, moka »0« 640, »2« 600, »6« 487,50. Tendence medla. — Zagreb: pšenica 490—437,50, rž 300—350, oves 250—275, ječmen 250—300.

g Pri Jadranski banki shranjene rentne knjižice naj se dvignejo. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja: Po zaprosilu Jadranske banke, podružnice v Ljubljani, oddelek za repatriacijo, z dne 23. maja 1923 se pozivljajo stranke, ki so svoja ta banki radi repatriacije oddale rentne knjižice poštne hranilnice na Dunaju o vojnem posojilu, a knjižice še niso dvignile, da jih dvignejo pri podružnici Jadranske banke v Ljubljani ali pa jih od nje pisмено zahtevajo. Za umrle lastnike naj prevzamejo knjižice ali jih pisмено zahtevajo njih dediči. Če zapuščinska obravnava še ni končana, naj pa dediči prijavijo knjižice zapuščinskemu sodišču, da jih to rekvirira od Jadranske banke.

Zanimivosti.

»Prestavljanje« hiš v Ameriki.

Pri nas znamo doslej predstavljati le večjemu kak kozolec ali kako malo leseno zgradbo. Američani nas v tem daleko prekašajo. Tam prestavljajo tudi cele zidane hiše, ki bi jih drugače morali porušiti, ker potrebujejo prostor za kak drugi namen. Toda tudi to jim še ni bilo dovolj. Ameriški listi poročajo, da so nedavno ameriški inženjerji premestili celo — mesto. To je malo mestec Jennings. Tam je bilo naseljenih kakih 500 delavskih družin, ki so bile zaposlene pri sekanju lesa. Ščasoma pa je lesa zmanjkalo in delavci bi bili brez posla. Tu pa so ameriški inženjerji prišli na misel, da bi celo naselbino preselili drugam. In res so mesto prestavili na drug, kakih 70 km oddaljen kraj. Napravili so ogromne železne okvirje, ki so podivali na kolesih. Na te okvirje so »posadili« hiše ter jih odpeljali na drugo mesto. Pri tem prevozu se ni ubila niti ena hiša. S hišami vred je potovalo seveda tudi vse pohištvo, tako da so delavci na večer lahko mirno legli k počitku, kakor da se ni ničesar zgodilo. Z nekaterimi hišami so odpeljali tudi vrtove. Ameriški listi prinašajo o tej selitvi slike. Pred vsako hišo je vprežen velik tovorni avtomobil.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.)

(101)

»Ah, dražestna sramežljivost,« — je mislil Ludvik XV. — »Kaka krasna ljubica. — Ah — držati se hočem tvojega povelja, draga Ivana, — nočem te prisiliti, da postaneš rudeča pred tvojim zmagovalcem. — Povej Suzan, — ali si ti pisala oni listek?« —

»Da, gospod, in pustila sem ga, vam dostaviti po navadnem načinu.« —

»Gospa se torej dolgočasi?« —

»Do smrti. — Joče dan in noč!« —

»Govori o meni?« —

»Le o vas zmeraj!« —

»Pelji me torej k nji. — Suzana, tukaj je temno, da si lahko človek vrati zlo. — Dobro, da poznam stopnjice.«

Kralj je počasi stopal navzgor, spremljan od Nikoline, ki ga je vodila za roko. — Ko sta prišla vrh stopnjice, je odprla vrata v neko sobo, kjer je kralj opazil le svetlobo male nočne lučke, ki je sicer vodila njegov korak, vendar pa pustila zavito vse v poltemo, da se ni ničesar dobro razločilo. —

Ludvik je vstopil, a Nikolina se je hitro izmuznila. —

Kralj je pobledel. — Vendar je pogumno napravil par korakov v sobo. — Skoraj je kriknil. — Neka ženska, ki je pri konzoli stala, je lahko vzkliknila, kakor presenečena, pa se vsedla v naslonjač, zakrivši si svilenim robcem obraz.

»Ivana,« — je šepetal kralj z vročim, strastnim glasom. — »Ali sem vas res jaz prestrašil?« —

Odmalaj je z glavo. — Ludvik je opazil, kako so ji plala nedrja v razburjenosti, se ji približal, šel okoli naslonjača, pa se naslonil na hrbtniše. —

»Glejte me, glejte, kako sem vam vdan, kako se ponižam. — Vi mi skrivate svoj

obraz, — in jaz ne silim videti ga. — Ah — Ivana, Ivana, — jeli res, da ste se dolgočasi brez mene, — jeli res, da ste si želeli moje prisotnosti?« —

Ni mu dala odgovora. — Ali kralj je iz bližine videl, kako je vidno atipalo srce, — saj so bila njena prsa pokrita le s tenko sobno haljo. —

Z gorečo glavo in vročim ljubeznivim glasom je zopet povzel:

»Ivana, odgovorite mi, — zakaj vendar obračate glavo v stran? — Tako sem si želel videti vas, oboževana moja Ivana. Strastno, nepopisno strastno sem si želel tega trenutka. — Poglejte me, pogledajte, Ivana!« —

»Ah — ne upam si!« — je tihoma zašepetala. —

»Ne upate si?« — je šepetajoč odgovoril. — »Dragi angelj moj, — glejte me tu, — pred vami klečim na kolenih, — izgubljam glavo. — Tvoji parfumi, — ta tvoja roka, katero vendar enkrat stiskam v svoji, — to tvoje dražestno telo, katero smem objeti.« —

Vzboknila se je, se vrgla nazaj, pa skrila glavo v blazino. —

»Ah, draga, srčkana moja Ivana,« — je vzdihnil ves iz sebe kralj. — »Razumem te, — ta luč te še nadleguje. — Bojiš se, da vidim tvojo zbegano rdečico.«

In hitro je vstal, šel k nočni luči, jo vgasnil in se vrnil k naslonjaču, — kjer je strastno pritiskal k sebi Julijeto. —

»Ako nočeš, — ne reci mi ničesar, — molči. — ako ti je molk drag!« —

»Kralj moj!« — je slednjič vzdihnila, a komaj slišno, tako, da se gotovo ne bi moglo spoznati glasu. —

»Ivana, — ne, — ne kliči me tako, — tu ni drugega, kot oni, ki te strastno ljubijo, ki te bo vedno častil na kolenih in je pripravljen priseči ti večno ljubezen.« —

»Oh, Ludvik moj ljubljani!« — je šepnila Julijeta ter v temi ponudila kralju svoji usni v poljub. —

»Ne bodemo tukaj opisovali vseh premetenosti, katere je uporabilo zvito de-

kle, da popolaoma ogoljufa in oslepi kralja. — Ludvik XV. je pred njo kleče ponavljaj prisego ljubezni. — Julijeta je pa premeteno manj ko mogoče govorila, in zmeraj le šepetajoč, približujoč se kraljevemu nesusu, da bi kralj niti, ako bi bil popolnoma miren, ne mogel spoznati prevare. —

Prešlo so ure, — v blaženi nasladi za kralja, v tistem strahu za Julijeto. —

Ura je bila v malem zvoniku. — Štirje udarci so naznanjali zgodnjo jutranjo uro. —

Julijeta Beu, zdi se nam, da smo to že omenili, ni bila ravno čisto priprosto dekle. — Iz njenega obnašanja do viteza d'Assus se je že lahko spoznalo, da je bila dobrega srca. — Bila pa je tudi dovolj inteligentna in precej pogumna, hrzna. —

Prišel je slednjič trenutek, ko se je njeno srce, njena inteligenca, njena drznost začela protiviti abnormnemu položaju, v katerem se je nahajala. —

Lahko trdimo, in nočemo nikakor biti psihologi, da je postala ljubosumna na poljube, ki niso bili njej namenjeni, na prisege ljubezni, katere so veljale drugi, bila ljubosumna na ljubezen, v kateri je ona igrala najmanj lepe vloge, — medtem ko je vsa vdanost in strast kralja veljala Ivani. —

Bili so čudni, bizarni, pa vendar naravni, vsekakor ženski občutki, ki so ji valovili po duši. —

Julijeta, ki je imela le dodeljano malo vloge, se je tako poglabila vanjo, kakor slavni Clairon, o katerem se pravi, da se je tako zaglobil v igranje Fedra, da je vsekdar, kadar jo je igral, pretakal resnično grenke solze. —

Julijeta, ki je predstavljala Ivano, je bila ogorčena, da je Ivana ona, kateri gre vsa ta ljubezen in ne ona sama. —

Hotela je, da se jo ljubi zavoljo nje same. — Gotova svojega omamljivega čara, svoje vabljive zunanosti, gotova, da je vzbudila kraljevo strast, ki jo je čutila v nešteti vročih objemih, je mislila z opravičenim ponosom:

»Ali nisem toliko vredna kot ona? — Nisem li tako lepa kakor Ivana, ali moram da še lepša?« —

In v hipnem ognju zavesti svoje zmagovalne lepote, je hitela h konzoli ter prižgala eno za drugo šestero voščenic, ki so se nahajale tamkaj. —

Da rabimo čisto priprosto besedo, lahko rečemo, da je imela lepo korajžo, a tudi ona se je takoj zavedla svoje velike drznosti. —

Skrila si je hipoma obraz v roke in obrnjena proti svečam je pričakovala kajti pri prižganih svečah je bila nevarnost že izživana. — Njeno pričakovanje je imelo v sebi nekaj groznega, strašnega. — Kaj bo porekel mož, s katerim se je igrala, katerega je imela za norca, ko opazi, kaj se mu je vsililo? — In ta mož je bil kralj! — — Kralj, ki jo z jedno besedo lahko potisne v Bastiljo, odkoder ne zagleda več prostega solnca. —

Ludvik je bil hipno presenečen, ko je opazil, da se Ivana umika njegovemu objemu, a ko je opazil, da vžiga sveče, tedaj je bil srečen njene odločitve. — Približal se je lepi ženi ter jo prisilil, da se je obrnila proti njemu. —

»Milost, — bodi dobra, Ivana, — in hvala ti, — hvala. — — — Vsa nežnost, vsa vabljivost je v vas. — Razumeli ste, da sem trpel v ti temi, ki me je oropala pogleda v vaš lep obraz, v vaše mile oči. — Razumete sedaj, da najina ljubezen lahko prenaša i luč, — — — odmaknite vendar roke od obraza, da vam pogledam v dražestno lice.« —

Prijel je za roki ter skušal odtrgati jih s sladko silo od obraza. —

Listnica uredništva.

Selnica ob Dravi: Verjamemo Vam radi, da je M. H., ki ga reklamirajo klerikalci za svojega pristaša, nemškutar, toda v Vašem članku se govori o takih osebnih zadevah, ki nimajo nič opraviti s politiko, da ga ne moremo priobčiti. — Kaj bolj političnega! Zdravo!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da otvorim z današnjim dnem v Jenkovi ulici št. 6

mlekarno.

Stalnim odjemalcem je vsaka množina prvovrstnega neposnetega mleka za celoletno dobavo po najnižjih cenah zajamčena.

Za obilen obisk se priporoča

1111

Mlekarna A. Kos.

Modra galica in žveplo

dospelo. — Prodaja se pri

Tonejc & Rozman, Maribor

Aleksandrova cesta 35.

924

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem prevzel od g. Romana in M. Matz

gostilno „Trst“

Tržaška cesta 8

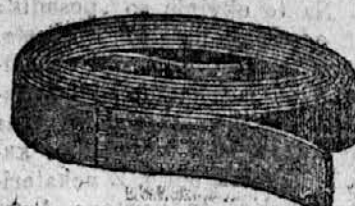
ter bodem totil prvovrstna vina, sveže pivo in skrbel za dobro kuhinjo.

Za obilen obisk se priporoča

1110

Hinko Cigoj.

Gonilni jermeni

priznane najbolje vrste, se dobijo v vseh širinah po znižanih 6-5 cenah pri 1046

IV. KRAVOS

Aleksandrova cesta 31.

Mala oznanila.

Gospodična, vešča stenografije in strojepisja, išče službe. Nastopi tudi kot praktikantinja. Ponudbe pod „V. S.“ na upravo lista. 1108

Žensko kolo, s popolnoma novimi plašči, se ugodno prodaja pri A. Novak, Koroška cesta 7. Istotam je na prodaj tudi večja množina prasnih zabojev. 1109

Cement, opeko, slamo, seno, oves, koruzo, krompir, drva, premog ve no pri Andreju Oset, Maribor, Aleksandrova c. 57. Telefon 88, 939 20-18

Velika omara za led, v dobrem stanu, po jako nizki ceni na prodaj pri trgovski tržnici Novosel i drug, Maribor, Gosposka ulica št. 5. 1104 2-2

Novo kolo s pomožnim motorjem prodam. Cener, Koseskega ul. 4. 1093 2-2

Skoraj nov živalni stroj za krojače se takoj prodaja. Einspillerjeva ulica št. 40, Sever. 1095 3-2

Sprejme se za lov in domačo delo zanesljiv fant, veščastine prost. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo tega lista. 1092 3-2

Za potovanje!

Za potovanje: Kovčeki, torbice, nahrbtniki v različnih oblikah na izbiro pri IV. KRAVOS 1045 Maribor, Aleksandrova c. 13.

PARNIK
“LEVIATHAN”
59.956 br. reg. ton. 691

Najmodernejši, največji in najrazkošnejši oceanski parnik
Vse, kar zmore znanost, denar in iznajdljivost, je vteleseno v tem čudovitem parniku. Brezprimerna udobnost v vseh razredih.

Prvo potovanje v **NEWYORK** 17. julija 1923
potem 7. in 28. avgusta, 18. septem., 8. in 29. oktobra itd. vsake tri tedne ob torkih iz Southampton-Cherbourg. Podrobnosti na nižje naved. naslovih.

BREMEN - NEW-YORK
Direktna zveza s sijajnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi na udobnosti, snagi in prvovrstni oskrbi. Hitre in varne ladje
„George Washington“, „President Fillmore“, „President Harding“, „President Roosevelt“, „America“, „President Arthur“
Zahtevajte podrobnejša pojasnila in plovno listo št. 221.
Najugodnejša prilika za prevoz tovorov.

UNITED STATES LINES
Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palata beogradske zadruga. — Podružnica v Ljubljani: Zadruga zveza v Ljubljani.

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debele!

Gaspari & Faninger

Maribor

Aleksandrova cesta 48.

Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2505

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.